

Mimořádný summit předsedů vlád zemí Visegrádské skupiny

Praha, 15. února 2016

Společné prohlášení k migraci

Předsedové vlád zemí Visegrádské skupiny se sešli na mimořádném summitu v Praze dne 15. února 2016 u příležitosti 25. výročí spolupráce Visegrádské skupiny. Za přítomnosti prezidenta Makedonské republiky a předsedy vlády Bulharské republiky si předsedové vlád zemí Visegrádské skupiny vyměnili názory na migrační výzvy, jimž Evropa a balkánský region obzvláště v současnosti čelí. Předsedové vlád vyjádřili plnou podporu opatřením přijatým na úrovni Evropské unie s cílem účinněji chránit vnější hranice, včetně intenzivnější spolupráce s třetími zeměmi, zároveň zopakovali svůj negativní postoj k trvalému relokačnímu mechanismu. Projednali též další možné kroky a praktická opatření, která povedou ke stabilizaci situace na západobalkánské migrační trase, intenzivnější komunikaci mezi zainteresovanými zeměmi a k posilování bezpečnosti a prevenci napětí v regionu.

Rok 2015 byl obdobím zkoušek pro všechny členské státy Evropské unie, stejně jako pro země v našem sousedství: konkrétní dopady migrační krize se mohou v jednotlivých evropských zemích lišit, ale migrační výzva jako taková je společná pro Evropu jako celek. Z tohoto důvodu je důležité hledat společná řešení, soustředit se na hlavní příčiny současných migračních tlaků, včetně ukončení války v Sýrii, a znovu získat kontrolu nad situací. S příchodem jara tlak na Evropu pravděpodobně opět stoupne. Vzhledem ke komplexní povaze výzvy, které Evropa čelí, vyzývají předsedové vlád zemí Visegrádské skupiny k co nejúčinnějšímu využití všech relevantních nástrojů, rámců a zdrojů dostupných na úrovni EU, NATO a, v případech, kdy je to vhodné, i v bilaterální rovině s cílem podpořit řízení migračních toků, včetně jeho humanitárních aspektů, a posílit ochranu vnější hranice.

Pokud chceme zabránit opakování loňského scénáře, musí naší hlavní prioritou zůstat rychlá implementace opatření dohodnutých na úrovni Evropské unie k posílení ochrany vnějších hranic. Pakliže nezavedeme příslušná opatření, a nezlepšíme tak kontrolu nad nejexponovanějšími částmi vnější hranice Evropské unie a nezastavíme migrační proud, situace se může vymknout naší kontrole. Takový vývoj by ohrozil základní pilíře evropské integrace, zejména Schengen a volný pohyb osob. Selhání v této oblasti by mohlo zpochybnit samotné základy Evropské unie a mělo by výrazné negativní hospodářské, sociální i symbolické dopady. Zároveň by negativně ovlivnilo bezpečnost a stabilitu v oblasti Balkánu.

Předsedové vlád zemí Visegrádské skupiny zdůraznili význam, jaký mají kroky zaměřené na ochranu vnějších hranic pro úspěch komplexního přístupu Evropské unie k migraci. Některá z těchto opatření již byla na úrovni Evropské unie přijata, mnohá z nich ovšem nejsou ještě ani zdaleka plně

implementována. Další opatření teprve čekají na své projednání a následné schválení.

Předsedové vlád zemí Visegrádské skupiny vyzývají k dosažení pokroku zejména ve dvou oblastech: zaprvé k urychlenému přijetí pozice Rady k “Evropské pohraniční a pobřežní stráž” za nizozemského předsednictví zachovávající patřičnou rovnováhu mezi pravomocemi EU a suverénními kompetencemi členských států; zadruhé k dosažení rychlých a přesvědčivých výsledků při provádění Společného akčního plánu Evropská unie - Turecko. V tomto ohledu je úloha Turecka, pokud jde o zastavení migračních toků a boj proti obchodování s lidmi, klíčová.

Pokrok v těchto dvou oblastech bude rozhodujícím faktorem pro zvládnutí migračních toků v následujících týdnech. Předsedové vlád zemí Visegrádské skupiny v tomto ohledu vyjádřili svou připravenost splnit své závazky a poskytnout odpovídající podporu.

Předsedové vlád zemí Visegrádské skupiny jsou přesvědčeni, že společné úsilí všech členských států Evropské unie, jejích institucí i zemí ležících podél západobalkánské migrační trasy přinese brzy, právě v těchto dvou klíčových oblastech, ovoce: umožní poskytnout pomoc těm, kteří mezinárodní ochranu skutečně potřebují, omezit nelegální a nekontrolovanou migraci a stabilizovat situaci v oblasti balkánského regionu. Abychom dokázali masivní migrační toky zastavit a nikoli pouze odklonit jiným směrem, musí se naše opatření zaměřit také na boj proti organizovaným zločineckým skupinám zapojeným do pašování lidí. Ovšem vzhledem k omezenému časovému rámci musíme jednat rychle.

V týdnech před březnovým zasedáním Evropské rady se ukáže, zda konkrétní přijatá opatření přinášejí uspokojivé výsledky, které umožní vyhnout se opakování situace roku 2015. Předsedové vlád zemí Visegrádské skupiny potvrzují svůj závazek podpořit opatření, která jsou zaměřena na podporu řádné kontroly vnějších hranic Evropské unie v Řecku. Zároveň uznávají specifickou povahu výzev spojených s řízením migračních toků na mořské hranici. Předsedové vlád zemí Visegrádské skupiny v této souvislosti oceňují pomoc agentury FRONTEX, zejména operaci Poseidon-RABIT, která přispívá k efektivnímu zvládnutí migrační krize v Egejské oblasti. Nedávná iniciativa NATO by měla toto úsilí dále posílit. Pro případ, že pokrok v ochraně hranic a spolupráci s Tureckem zůstane za očekáváním, měl by být připraven alternativní podpůrný plán, který bude připraven k okamžitému provedení. Na dalších krocích by se potom měla dohodnout Evropská rada na svém březnovém zasedání.

Myšlenka vytvoření alternativního podpůrného plánu pro západobalkánskou migrační trasu vzešla z lednové výměny dopisů mezi předsedou vlády Slovenské republiky a předsedou Evropské komise. V reakci na tuto korespondenci předsedové vlád zemí Visegrádské skupiny plně sdílejí názor, že by alternativní podpůrný plán měl vycházet z existujících rámců unijní a bilaterální spolupráce a měl by využívat nástroje a agentury Evropské unie, včetně FRONTEXu. Součástí tohoto plánu by mělo být,

v případech, kdy je to nezbytné, také efektivnější sdílení relevantních informací, jakými jsou data obdržena z databáze EURODAC, se třetími zeměmi. Provedení takového plánu bude vyžadovat aktivní zapojení všech dotčených zemí a institucí a předsedové vlád zemí Visegrádské skupiny potvrzují svou připravenost aktivně se na tomto úsilí podílet. Ve snaze usnadnit implementaci příslušných opatření předsedové vlád zemí Visegrádské skupiny deklarují svou ochotu poskytnout obecně těm zemím západního Balkánu, které jsou nejvíce vystaveny masivnímu přílivu migrantů, náležité prostředky praktické podpory, a to na základě jejich skutečných potřeb.

Role Řecka v kontrole a řízení migrační toků v balkánském regionu zůstává i nadále zásadní. Předsedové vlád zemí Visegrádské skupiny oceňují úsilí řeckých orgánů v tomto ohledu a jsou připraveni poskytnout jim podporu. V případě, že se ukáže, že je nezbytné provést další opatření zaměřená na posílení ochrany vnější hranice v západobalkánském regionu, může s sebou taková situace přinést další dopady na Řecko. Pokud by se tak stalo, bylo by nezbytné poskytnout Řecku všemi dostupnými prostředky odpovídající úroveň podpory a asistence, včetně podpory humanitární. Předsedové vlád zemí Visegrádské skupiny jsou připraveni se aktivně zapojit a provázat takovou podporu s příslušnými nástroji Evropské unie.

Vzhledem k tomu, že jsou ohroženy samotné základy Evropské unie, předsedové vlád zemí Visegrádské skupiny vyzývají její členské státy ke společné, rychlé a rozhodné akci: klíčovým strategickým cílem dneška je zachovat Schengen, čehož lze dosáhnout pouze tak, že obnovíme kontrolu nad vnějšími hranicemi Evropské unie. Dosažení těchto cílů významně přispěje k uvolnění napětí a ke stabilizaci situace v oblasti Balkánu. Tyto snahy představují směr, kterým se musíme vydat, pokud chceme zachovat Evropskou unii a to, co přináší svým občanům.

V kontextu diskuse o společných unijních řešeních migrační výzvy zopakovali předsedové vlád zemí Visegrádské skupiny svoji dlouhodobou podporu Makedonii a ostatním státům západního Balkánu v procesu rozšiřování Evropské unie. Zopakovali rovněž svoji podporu rozšiřování schengenského prostoru o ty země, které splní nezbytné podmínky.